

MD 17

Metodološki dokument

ISSN 1840-1074

Statistika poljoprivrede **STATISTIKA AKVAKULTURE**

Bosna i Hercegovina

**Agencija za statistiku
Bosne i Hercegovine**

**Federalni zavod za statistiku
Federacije
Bosne i Hercegovine**

**Republika Srpska
Republički zavod za statistiku**

Sarajevo, februar 2012.

Izdaje: **Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine,**
Zelenih beretki 26, 71000 Sarajevo,
Bosna i Hercegovina
Telefon: +387 33 22 06 26; **Telefaks:** +387 33 22 06 22
Elektronska pošta: bhas@bhas.ba; **Internet stranica:** www.bhas.ba

Odgovara: **Zdenko Milinović, direktor**

Metodologiju pripremili: **Radna grupa za statistiku poljoprivrede**

Fuad Bahtanović, Fahrudin Subotić - Agencija za statistiku BiH
Fehrija Mehić, Damir Omanović - Federalni zavod za statistiku
Lazo Šegrt, Danijela Savanović - Republički zavod za statistiku RS

Lektura: **Amra Kapetanović**

Dizajn i prijelom: **Lejla Rakić-Bekić**

Molimo korisnike Publikacije da prilikom upotrebe podataka obavezno navedu izvor

SADRŽAJ

SADRŽAJ	3
PRAVNI OSNOV.....	5
METODOLOŠKE OSNOVE.....	5
Cilj i sadržaj istraživanja	5
Jedinice posmatranja.....	5
Obuhvat istraživanja	5
Metod i vrijeme prikupljanja podataka	5
Obaveza zaštite individualnih podataka.....	6
DEFINICIJE I OBJAŠNJENJA.....	7
Osnovni pojmovi.....	7
Nivo reprezentativnosti podataka.....	8
Usaglašenost sa međunarodnim preporukama i standardima.....	8
ORGANIZACIJA ISTRAŽIVANJA	9
Tijela za provođenje istraživanja	9
Obrada i publikovanje podataka	9
Obrasci	9
INSTRUMENTI ISTRAŽIVANJA	9

PRAVNI OSNOV

Istraživanje se provodi od strane entitetskih statističkih zavoda: Federalni zavod za statistiku i Zavod za statistiku Republike Srpske na osnovu Zakona o statistici u Federaciji BiH („Službene novine F BiH, broj 63/03 i 9/09) i Zakona o statistici RS („Službeni glasnik RS“, broj 85/03). Kompilacija, agregiranje i međunarodno izvještavanje za nivo BiH je u nadležnosti Agencije za statistiku BiH u skladu sa Zakonom o statistici Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, broj 26/04 i 42/04).

METODOLOŠKE OSNOVE

Cilj i sadržaj istraživanja

Godišnji izvještaj o akvakulturi treba da obezbjedi podatke o ribi i mekušcima za ishranu, mladi ribe i proizvodnji ribljih jaja, strukturi objekata u akvakulturi, strukturi zaposlenih i obimu njihovog rada izraženog u radnim satima, utrošku hrane, đubriva, energije i goriva, kao i usklađivanje u oblasti statistike akvakulture sa standardima i preporukama EU (Regulation No. 762/2008/EC).

Jedinice posmatranja

1. Sve pravne osobe koje su u Administrativnom registru poslovnih subjekata entitetskih statističkih zavoda prema klasifikaciji djelatnosti BiH razvrstane u djelatnost definisanu u području A - Poljoprivreda (dio ribarstvo);
2. Pravne osobe koje nisu razvrstane u poljoprivrednu djelatnost (dio ribarstvo), ali imaju jedinice koje obavljaju poslove u akvakulturi;
3. Obrtnici koji se bave akvakulturom, registrovani u statističkim i administrativnim izvorima podataka.

Izveštajne jedinice ovog istraživanja su sva preduzeća/obrnici koji proizvode ribu i mekušce za ishranu, riblju mlad i jaja u moru ili slatkim vodama u ribnjacima, u kafezima, ograđenim prostorima i spremištima ili drugom tehnikom uzgoja na području Bosne i Hercegovine (Federacije BiH, RS i Brčko distrikta BiH).

Obuhvat istraživanja

Istraživanjem su obuhvaćena sva preduzeća/obrnici koji proizvode ribu i mekušce za ishranu, riblju mlad i jaja u moru ili slatkim vodama u ribnjacima, u kafezima, ograđenim prostorima i spremištima ili drugom tehnikom uzgoja na području Bosne i Hercegovine.

Metod i vrijeme prikupljanja podataka

Istraživanje se provodi izvještajnom metodom i obuhvata sva preduzeća/obrnike koji proizvode ribu i mekušce za ishranu, riblju mlad i jaja u moru ili slatkim vodama u ribnjacima, u kafezima, ograđenim prostorima i spremištima ili drugom tehnikom uzgoja. Podatke o akvakulturi izvještajne jedinice daju putem obrasca AQ-1, na osnovu knjigovodstvenih i finansijskih podataka.

Periodika istraživanja je godišnja. Izvještajna jedinica je dužna da dostavi podatke Federalnom zavodu za statistiku i Zavodu za statistiku RS do 01. aprila tekuće godine za referentni period (prethodna godina).

Entitetski zavodi za statistiku su dužni dostaviti podatke Agenciji za statistiku BiH do 30. aprila za prethodnu godinu.

Obaveza zaštite individualnih podataka

Podaci koji se daju u ovom istraživanju koriste se isključivo u statističke svrhe i neće se objavljivati kao pojedinačni. Zaštita individualnih podataka je regulisana Zakonom o statistici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04 i 42/04), Zakonom o o statistici u Federaciji BiH („Službene novine F BiH, broj 63/03 i 9/09), Zakonom o statistici RS („Službeni glasnik RS“, broj 85/03) i Zakonom o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“ broj: 49/06).

DEFINICIJE I OBJAŠNENJA

Osnovni pojmovi

Dole navedene definicije su u skladu sa EU Regulativom No. 762/2008/EC.

Akvakultura: predstavlja uzgoj i kultivaciju vodenih organizama korištenjem tehnika namijenjenih povećanju proizvodnje tih organizama iznad mogućnosti prirodnog okruženja. Organizmi su vlasništvo pravnog subjekta tokom kultivacije uključujući i ulaganja.

Proizvodnja: znači izlaz iz akvakulture pri prvoj prodaji, uključujući proizvodnju iz mrijestilišta i uzgajališta koja je za prodaju.

1. Kod uzgoja ribe i mekušaca za ishranu u „**proizvodnju**“ se ne ubrajaju količine ribe i mekušaca koji su ostali u uzgajalištu, odnosno prenose se u narednu proizvodnu godinu.
2. Kod uzgoja riblje mladi u „**proizvodnju**“ se ne ubrajaju količine riblje mladi koja je ostala u uzgajalištu, odnosno prenosi se u narednu proizvodnu godinu bez obzira na namjenu (prodaja ili tov).
3. Kod proizvodnje ribljih jaja u „**proizvodnju**“ se ne ubrajaju količine ribljih jaja koja su ostala u uzgajalištu, odnosno prenosi se u narednu proizvodnu godinu bez obzira na namjenu (prodaja ili dalji uzgoj).

Slatka voda: označava vodu koja ima konstantno zanemarivu slanost.

Slana voda: označava vodu gdje je slanost mjerljiva. Ovo se može odnositi na vodu gdje je slanost konstantno visoka (morska voda) ili gdje je slanost mjerljiva, ali ne na konstantno visokom nivou (jezerska voda). Slanost može biti predmet periodičnih izmjena s obzirom na priliv slatke ili morske vode.

Vrste: znače vrste vodenih organizama identifikovane pomoću međunarodnog 3-alfa koda definisanog od strane FAO (ASFIS lista vrsta za svrhu statistike ribarstva).

Ribnjaci: znače relativno plitka i mala tijela sa mirnom vodom ili niskom stopom izmjene vode, najčešće umjetno napravljene, ali se također primijenjuju na prirodne bazene, gorska jezercica ili mala jezera. Ribnjaci su uređeni prostori (zemljani ili betonski u obliku bazena) na poljoprivrednom ili drugom zemljištu ili ribolovnoj vodi namijenjeni za gajenje i proizvodnju riba i mekušaca, riblje mladi i ribljih jaja (ikre). U „**ribnjake**“ po ovoj metodologiji se ubrajaju i objekti za: matičnjake, rastilišta, mladičnjake, tovišta i zimovnike.

Mrijestilišta i uzgajališta: označava mjesta za umjetni uzgoj, mrijest i rasplod u ranim fazama vodenih organizama. Za statističke svrhe, mrijestilišta su ograničena na proizvodnju oplodjenih jaja. U prvim fazama mladi vodeni organizmi se smatraju proizvodima uzgajališta.

Ograđeni prostori i spremišta: znače područja ograđena žicom, mrežom i drugim preprekama, omogućavajući nekontrolisani protok vode jer se nalaze na prirodnim vodenim površinama. Čine prijelaznu formu između ribnjaka i kafeza (primitivni sistem uzgoja) i zatvoreni dijelovi ovih prostora su potpuno ispunjeni vodom između dna i površine. Generalno, ograđeni prostori i spremišta obuhvataju veliku količinu vode.

Kafez: znači otvorenu ili natkrivenu strukturu napravljenu od mreže ili bilo kojeg materijala koji dozvoljava prirodan protok vode. Ove strukture mogu plutati, lebdjeti ili biti fiksirane za površinu, ali i dalje dopuštajući protok vode do dna.

Druga hrana: je sva ona hrana koja nije pomenuta u Tabeli o utrošku hrane u obrascu za statistiku akvakulture (AQ-1) i odnosi se na hranu koja nije u briketima: riblje brašno, mesno-koštano brašno, kukuruzno brašno, pšenično krmno brašno, sojina sačma, suncokretova sačma, riblje ulje, pivski kvasac i ostala nebriketirana hrana, kao i mineralno-vitaminski i ostali dodaci u ishrani riba.

Količina: znači za ribe, rakove i mekušce i ostale vodene organizme, živu težinu ekvivalentnu proizvodu. Za mekušce, živa težina uključuje težinu ljuske.

Jedinica vrijednosti: znači ukupna vrijednost proizvodnje u KM (bez PDV-a) podjeljena po ukupnom obimu proizvodnje.

Nivo reprezentativnosti podataka

Podaci su reprezentativni za nivo Bosne i Hercegovine, Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta BiH.

Usaglašenost sa međunarodnim preporukama i standardima

Ovo istraživanje je u skladu sa pomenutom regulativom EU Regulation No. 762/2008/EC.

ORGANIZACIJA ISTRAŽIVANJA

Tijela za provođenje istraživanja

U pripremama i provođenju istraživanja iz područja akvakulture učestvuju: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za statistiku Bosne i Hercegovine i Republički zavod za statistiku Republike Srpske.

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, u saradnji sa entitetskim zavodima za statistiku, utvrđuje metodološke osnove, dizajnira obrasce i uputstva za njihovo popunjavanje, vodi računa o efikasnom provođenju istraživanja, kontroliše i obrađuje podatke i priprema rezultate istraživanja za nivo Bosne i Hercegovine.

Prikupljanje podataka, kontrola, obrada i publikovanje podataka za nivo entiteta je u nadležnosti entitetskih zavoda za statistiku.

Obrada i publikovanje podataka

Poslije kontrole obuhvata izvještajnih jedinica, kontrole tačnosti i potpunosti podataka, šifriranja podataka, prenošenja na elektronske medije, provođenja računске i logičke kontrole, podaci se obrađuju za nivo entiteta i prosljeđuju Agenciji za statistiku Bosne i Hercegovine. Rezultati obrade Godišnjeg istraživanja o akvakulturi objavljuju se u redovnim publikacijama.

Obrasci

Pri provođenju godišnjeg istraživanja o akvakulturi, od strane entitetskih statističkih institucija, koristi se obrazac: „Godišnji izvještaj o akvakulturi (AQ - 1)“;

INSTRUMENTI ISTRAŽIVANJA

Za svaki objekat u kojem se obavlja proizvodnja akvakulture (proizvodnja ribe i mekušaca za ishranu, riblje mladi i jaja) u izvještajnoj godini popunjava se poseban obrazac AQ - 1.

Ovo se odnosi na sve objekte bez obzira na tehniku uzgajanja (ribnjaci, ograđeni prostori i spremišta, kafezi i druge tehnike).

Podaci koje sadrži upitnik AQ-1 se odnose na proizvodnju konzumne ribe i mekušaca, na proizvodnju riblje mladi i jaja, na strukturu objekata u akvakulturi, na količinu utrošene hrane, đubriva, energije i goriva kao i na spolnu strukturu zaposlenih osoba i obim radnih sati u akvakulturi.